

משטרת ישראל
אגף המבצעים

-בלמ"ס-

נוהל זה הותר לעיון על פי חוק חופש המידע

מספר נוהל קודם: 70.020			נהלי אג"מ
מספר: 220.70.20	תת-פרק: מתנדבים	פרק: שיטור וקהילה	
שם: היתר נהיגה למתנדב משא"ז ברכב משטרה			תאריך פרסום: 29/01/2025
			תאריך תחילה: 29/01/2025
			תאריך ביטול:
			נוסח: 5

1. כללי

א. המשמר האזרחי מפעיל נהגים מתנדבים בשעות היום והלילה למשימות סיור, תנועה, שיטור ופעולות ממונעות אחרות.

ב. ייצוג מצד אחד, והמיומנות הנדרשת מהנהגים ברכב משטרה מצד שני, מחייבים הקפדה יתרה בבחירת המועמדים לקבלת היתר נהיגה משטרה ובחינה מחדש לנהגים וותיקים.

2. רעיון מרכזי

קביעת קריטריונים ותהליכים כדי שמתנדבי המשא"ז יהיו מורשים לפעול עם רכב משטרה, במסגרת פעילותם לסיוע ליחידות המשטרה.

3. עקרונות מנחים

- אחריות משטרת ישראל להכשיר את המתנדב לנהיגה ברכב משטרה.
- נהיגת מתנדב ברכב משטרה מחייבת עמידה בקריטריונים שנקבעו.
- כל ההנחיות בנוהל זה, הן תוספת לתקנות התעבורה, פקודות המטא"ר ונוהלי המשטרה בנושא.

4. אחריות מקצועית לנוהל – מחלקת תחבורה/את"ל.

5. מטרת הנוהל

קביעת סדר פעולות אחיד ומחייב המקנה למתנדב המשא"ז היתר לנהיגה והפעלת רכב משטרה בתפקיד.

6. הגדרות

א. **בוחן מתנדב** – מורה נהיגה/בוחן נהיגה ("טסטור") בעל תעודה אזרחית מטעם רשות הרישוי האזרחית, שהוסמך על ידי חוליית הסמכה ורישוי נהיגה ורשאי לבצע מבחן לקבלת היתר נהיגה למתנדבים ובנוסף מבצע ריענון אחת לשנה.

ב. **הסעת נוסעים** – רשאי להסיע עד 8 נוסעים פרט לנהג, גם כאשר גורר נגרר במשקל עד 1500 ק"ג.

ג. **"כפתור זיהוי" (קודן)** – כפתור המכיל רכיב אלקטרוני הדרוש להתנעת הרכב, וצורבים בו פרטי המורשה לנהוג כמוגדר במערכות המידע במשטרה.

ד. **נהג מתנדב**

1) בעל רישיון נהיגה אזרחי בתוקף בדרגה (B) - פרטי ומסחרי עד 3.5 טון.

2) בעל רישיון נהיגה על אופנוע דרגה (A/A1) אופנוע - המתאים לדרגת הרכב בו נדרש לנהוג – למתנדבים ביחידת סיירת אופנועים את"ן בלבד!

3) בעל רישיון נהיגה אזרחי בתוקף בדרגה (C 1) רכב משא- למתנדבים ביחידת החבלה בלבד!

4) בעל רישיון נהיגה אזרחי בתוקף בדרגת (D 3) אוטובוס - העונה על הקריטריונים בס' 8 א.2 (ד).
הערה: מתנדב שהוא "נהג חדש" בהגדרה, לא יוכל לנהוג ברכב משטרה.

ה. **קצין התחבורה ביחידה** – מי שאחראי לניהול צי הרכב של היחידה במטה הארצי, באגף ביחידה ארצית, במחוז, במרחב, בתחנה, במג"ב או בשב"ס.

ו. **רכב משטרה לעניין היתר נהיגה למתנדבים** – רכב שהוקצה לו מספר רישוי משטרה או רכב ששכרה משטרת ישראל, דגם פרטי או דגם מסחרי (היסעים), כולל ג'יפ, שמשקלו עד 3.5 טון, קרקל, אופנוע, קלנועית ביטחון וריידר.

7. **כללי** – נהיגת מתנדב ברכב משטרה תתבצע רק לאחר שעמד בקריטריונים של רישוי, הכשרה וביצוע תדריך לפני כל משימה עם דגשים ביחס לסיור עם הרכב המשטרה.

השלבים:

א. שלב א' – קריטריונים למינוי נהגים מתנדבים במשא"ז: גיל המתנדב, כשירות רפואית, סוג רישיון נהיגה אזרחי, עבירות תעבורה.

ב. שלב ב' – הסמכות למתן/שלילת היתר נהיגה משטרה: בוחן מתנדב, היתר לנהיגה ברכב משטרה ושלילת היתר נהיגה.

ג. שלב ג' – הליך הגשת בקשה להיתר נהיגה ברכב משטרה: אימות תקפות רישיון הנהיגה האזרחי של המתנדב ומילוי טפסים.

ד. שלב ד' – הסמכה:

1) הדרכה עיונית - הכוללת כללי התנהגות בכביש ואופן הנהיגה ברכב משטרה.

2) מבחן מעשי (מבחן הסמכה), הטפסים הנדרשים, מתכונת המבחן, מעבר או כישלון בבחינה.

ה. שלב ה' - ניפוק הרשאה: אופן מילוי ההרשאה, היתרים והגבלות.

8. פירוט השיטה

א. **מתנדב משא"ז אשר הביע נכונות לנהוג ברכב משטרה, חייב לעמוד בקריטריונים האלה:**

1) מתנדב בסטטוס "פעיל".

2) בעל רישיון נהיגה אזרחי בתוקף:

א) דרגה B- פרטי מסחרי עם וותק נהיגה של שנתיים לפחות.

ב) דרגה C 1 - רכב משא (למתנדבים ביחידת החבלה בלבד) עם וותק נהיגה שנתיים לפחות.

ג) דרגה A/A1- אופנוע (למתנדבים ביחידת האופנועים של סיירת התנועה בלבד) עם וותק נהיגה באופנוע של שנתיים לפחות.

ד) דרגה (D 3) – אוטובוס, בהתאם לקריטריונים האלה:

(1) הגשת בקשה מפורטת ומנומקת מאת היחידה הנוגעת לרע"ן מתנדבים מחוזי/רמ"ד מתנדבים את"ן/רע"ן מתנדבים מג"ב.

(2) אישור רע"ן מתנדבים מחוזי/מג"ב/את"ן.

(3) אישור כשירות עדכני מרופא משטרתי המאשר למתנדב לנהוג באוטובוס זעיר.

(4) אישור של קצין בטיחות בתעבורה מטעם החברה או התאגיד בה מועסק המתנדב בפועל כנהג אוטובוס בחברתם.

(5) מעבר הדרכה עיונית ומעשית על ידי בוחן נהיגה המוסמך מטעם מדור תחבורה ותובלה.

(6) האישור לנהיגה באוטובוס יינתן למשימה ספציפית, ולא ישמש היתר נהיגה קבוע.

ה) הערה: היתר הנהיגה יהיה תקף, כל עוד מחזיק המתנדב ברישיון נהיגה אזרחי בר תוקף לסוג הרכב המשטרתי בו אמור לנהוג.

3) גיל מינימום לקבלת היתר נהיגה ברכב משטרתי - 21 לפחות (נוהל מת"ח).

מתחת לגיל 21 יאושר מתנדב (ללא צורך במבחן הסמכה), רק שוטר/שוטר שח"ס/שוטר במג"ב ולו רישיון נהיגה משטרתי מהיחידה שלו.

הערה: שוטר (חובה או קבע), שפרש מהחיל, ובהיותו בשירות היה בעל רישיון נהיגה משטרתי ולא חלפה יותר משנה מיום פרישתו, לא יידרש למעבר מבחן מעשי. רישיונו המשטרתי ישוחרר באמצעות יחידת התחבורה המחוזית. במקרה זה יש לערוך בדיקה בנוגע להרשעות התעבורה שלו, כנדרש על פי הנוהל.

4) כשירות רפואית – אישור רפואי להתנדבות ולנהיגה + בדיקת הגבלות רפואיות ברישיון נהיגה. הערה: אם קיימת מגבלה רפואית בנהיגה, ייבחן הנושא על ידי רופא משטרתי.

ב. **הסעת נוסעים** - מס' נוסעים מורשים להסעה, בכל מקרה, וללא קשר לדרגת רישיון הנהיגה האזרחי, לא יעלה על אלה:

1) 8 נוסעים לא כולל הנהג, ברכב מסוג "מסחרי" עד 3.5 טון.

2) 4 נוסעים לא כולל הנהג, ברכב מסוג "פרטי"/ג"פ.

ג. **הסמכת מתנדב בוחן למתן היתר נהיגה משטרתי:**

1) הסמכות למתן היתר נהיגה משטרתי נתונה לר' מחלקת תחבורה ורמ"ד תחבורה ותובלה במשטרת ישראל.

2) הסמכת בוחן מתנדב (שהוא בוחן נהיגה מוסמך מטעם משרד התחבורה בעל רישיון להוראות נהיגה שזהו עיסוקו) מבוצעת באמצעות מעבר הכשרת הסבה לבוחן מתנדב במשטרת ישראל אשר מאורגנת ע"י מדור מתנדבים/אג"ם ומיושמת על ידי חו' הסמכה ורישוי נהיגה/מחלקת תחבורה.

3) בסיום ההכשרה יינתן למתנדבים **כתב הסמכה לבוחן מצורף בנספח א' בנוהל** (מתוך נוהל את"ל מספר 04.04.03- רישוי).

4) ריענון מקצועי לבוחן מתנדב: הדרכת ריענון תתקיים לבוחנים המתנדבים אחת לשנה, באחריות מדור מתנדבים/אג"ס ארגון ההדרכה, באחריות ח' הסמכה רישוי ונהיגה, העברת התכנים המקצועיים.

5) מתנדבי משא"ז ייבחנו על ידי בוחן משטירתי או בוחן מתנדב משא"ז שהוסמך על ידי ר' מחלקת תחבורה או רמ"ד תחבורה ותובלה.

6) מבחנים על קטנוע/אופנוע או רכב משא למתנדבים, יערכו על ידי בוחן מטעם מת"ח בלבד!

ד. תהליך הגשת בקשה להיתר נהיגה ברכב משטירתי :

מתנדב משא"ז שהביע נכונות לנהוג ברכב משטרה יעבור את השלבים האלה :

1) הגשת בקשה להיתר נהיגה ברכב משטירתי : המועמד ימלא טופס "בקשה להיתר נהיגה בכלי רכב מנועי משטירתי" המופנה אל ק' המתנדבים בתחנה/מרחב (מצורף נספח ב' - טופס ט- 1626).

2) המתנדב יצרף לטופס הבקשה צילום של המסמכים האלה : רישיון נהיגה בתוקף ותעודת מתנדב.

3) אימות תקפות רישיון הנהיגה האזרחי שבידי המתנדב: האימות יתבצע על ידי אחד מקציני המתנדבים ברמת תחנה/מרחב בקובץ רישיונות נהיגה באמצעות מסוף.

4) הבדיקה ותוצאותיה יתועדו על גבי מזכר, תוך ציון תאריך הבדיקה, פרטי הבודק (שם ומשפחה, מס' אישי, תפקיד ודרגה) וחתימתו.

5) המזכר יצורף לטופס ט- 1626.

ה. באחריות ק' המתנדבים לבצע את הדברים האלה :

1) בדיקת עמידת המתנדב בקריטריונים המפורטים בסעיף 8.א. לעיל.

2) פניה אל ק' התחבורה ביחידה על מנת שיבצע בדיקת הרשעות תעבורה למתנדב, לבחינת כשירותו, על פי אמות המידה הקבועות בפקודת המטא"ר 15.07.01 ובנוהל מחלקת תחבורה 04.04.03 "רישוי נהג".

3) תיאום ביצוע לומדת נהיגה רלוונטית למתנדב (4 גלגלי או דו גלגלי) ולאחריה מעבר מבחן עיוני.

4) תיאום מבחן להוצאת היתר נהיגה למתנדב, מול ק' תחבורה ביחידה והעברת טופסי הבקשה ט- 1626 אל ק' הבוחן (טסטר) שנקבע.

ו. תהליך הוצאת היתר הנהיגה :

1) הדרכה עיונית

א) ההדרכה העיונית לנהיגה בסיסית ברכב 4 גלגלי לכל עובדי הארגון מועברת בארגון לכלל המשרתים על ידי לומדה הנמצאת במערכת טלי - כניסה דרך הסיטריקס ל"למידה ארגונית" ולאחר (על ידי הקלדת הכשרת נהיגה בסיסית בחיפוש) מגיעים ללומדה הכוללת ארבעה פרקים (גלגלים) אשר כוללת, חוקי תעבורה ותקנות, ישיבה נכונה, תמרורים, רכב ביטחון ועוד.

ב) באחריות ק' המתנדבים תחנה/יחידה העברת הלומדה למתנדב (עותק קשיח או דרך מחשב משטירתי) ויידוא שהמתנדב לומד הנושא כנדרש (היות ולמתנדב אין גישה ישירה למערכת טלי).

ג) באחריות ק' המתנדבים לוודא שהמועמד ביצע הדרכה עיונית על ידי הלומדה טרם הגעתו לביצוע מבחן מעשי, ויודע ומבין כי הנהיגה ברכב משטרתי היא בעלת מאפיינים ייחודיים וככזאת היא דורשת הקפדה וזהירות יותר מאשר נהיגה ברכבו הפרטי.

2) מבחן מעשי (מבחן ההסבה)

א) מתנדב, אשר זומן למבחן מעשי, יתייצב בפני הבוחן כשברשותו הדברים האלה:

- רישיון נהיגה אזרחי בתוקף – מקור.
- תעודת מתנדב – מקור + צילום.

ב) על בסיס טופס ט-1626 ועל פי המסמכים הנ"ל, יאמת הבוחן המורשה את פרטי המתנדב, תוקף וסוג רישיון הנהיגה האזרחי שלו. בנוסף, יודא הבוחן כי המתנדב עבר הדרכה עיונית כמצוין בחלק ג' של טופס הבקשה ואת הימצאות חתימת המתנדב.

ג) המבחן המעשי יתבצע באור יום וככל הניתן רצוי גם בשעות החשיכה.

ד) מתנדב שברשותו רישיון נהיגה אזרחי, המוגבל לנהיגת רכב בעל תיבת הילוכים אוטומטית, לא יורשה להיבחן ולנהוג ברכב בעל תיבת הילוכים רגילה.

ה) משך המבחן - יקבע על ידי הבוחן בהתאם למצב הנבחן. לפני תחילת המבחן בפועל, יאפשר הבוחן לכל מתנדב נבחן לבצע נסיעה קצרה ברכב (הנסיעה תהיה בנוכחות הבוחן ובהנחייתו, על מנת לאפשר למתנדב להתרגל ולהכיר מעט את הרכב ואביזריו).

ו) המבחן ייערך ברכב משטרתי. מבחן שנערך בהצלחה ברכב הסעת נוסעים מסוג "מסחרי" מאפשר נהיגה גם ברכב משטרתי מסוג 4X4 ובתנאי שהמתנדב הודרך על ידי בוחן בנהיגת רכב מסוג זה.

ז) **להדגיש:** ביצוע מבחן נהיגה על רכב משטרתי מסוג "פרטי", לא מאפשר נהיגה ברכב משטרתי מסוג "מסחרי/ג'יפ". לאור האמור נדרש לערוך מבחני נהיגה על אותו סוג רכב משטרתי, אשר המתנדב מיועד לנהוג בו.

ח) מטרת המבחן המעשי לבדוק רמת שליטתו של המתנדב ברכב בכל הקשור לתפעול הרכב, התמצאות בדרך והשתלבותו בתנועה.

3) עמידה בהצלחה במבחן נהיגה מעשי על ידי בוחן (שוטר או מתנדב) מוסמך:

א) מתנדב, אשר נבחן ברכב עם תיבת הילוכים אוטומטית, יורשה לנהוג ברכב משטרתי, בעל ת"ה אוטומטית בלבד. הגבלה זו תצוין בהיתר הנהיגה לרכב המשטרתי.

ב) תוצאת המבחן המעשי תימסר למתנדב במועד מאוחר יותר (ולא עם סיומו), באמצעות ק' המתנדבים. תוצאת המבחן תצוין על גבי טופס ט-1626 סעיף ג', כולל סוג הרכב לו הוסמך ומספר הנוסעים שקיבל המתנדב היתר להסיע.

ג) אחריות תכנון לוח זמני הבחינות והתאום עם הבוחן היא של ק' המתנדבים תחנה.

ד) בתכנון הזמנים יילקחו בחשבון מספר הנבחנים ופרק הזמן המוקדש לכל מתנדב.

ה) ככלל, רצוי לא לזמן למועד הבחינה המעשית יותר מאשר 4-5 נבחנים.

ו) מתנדב שנכשל בבחינה המעשית בפעם הראשונה, יורשה לגשת למבחן נוסף כבר במועד הבא של המבחנים המעשיים שנקבעו על ידי היחידה. אם ייכשל המתנדב בשנית, יוכל

לגשת למבחן מעשי נוסף רק לאחר 3 חודשים מיום המבחן השני, בתנאי שהוא ממשיך לנהוג ברכב אזרחי. בכל מקרה לא יורשה להיבחן לאחר כישלון במבחן השלישי.

4) הוצאת היתר נהיגה על קלנועית ביטחון:

- א) אין צורך ברישיון נהיגה אזרחי לצורך נהיגה בקלנועית ביטחון.
- ב) תהליך הבקשה לקבלת היתר נהיגה בקלנועית ביטחון יתבצע ללא צורך בהצגת ר.נ אזרחי.
- ג) תהליך הוצאת ההיתר כולל הדרכה עיונית + הכשרה מעשית במסגרת הכשרה יומית.
- ד) ביצוע ההכשרה למתנדב יבוצע על ידי מדריך נהיגה משטרה בלבד.
- ה) תיאום מדריך הנהיגה המשטרה להכשרה – דרך ק' את"ל/ק' הדרכה יחידה באמצעות פניה אל ר' חו' הסמכה ורישוי נהיגה במחלקת תחבורה.

1) הוצאת היתר נהיגה למתנדב על כלי ניוז משטרה מסוג ריידר:

- א) מתנדב ממערך הסיור בעל רישיון נהיגה "B" בתוקף, ובעל היתר נהיגה משטרה.
- ב) לכל מועמד תבוצע בדיקת גיליון הרשעות תעבורה, כאשר נדרשות שלוש שנים ללא עבר תעבורתי.
- ג) לכל מועמד יבוצע ריאיון על ידי ק' אג"ס בתחנה, הכולל הסבר על העבודה כרוכב "ריידר".
- ד) מעבר הסבה (אימון דו יומי) אשר יבוצע על ידי מדריך שנקבע על ידי משטרת ישראל כמוסמך להדרכה בנדון, שבסיומה יוסמך כ-"רוכב ריידר".
- ה) רוכב שהוסמך על "ריידר", חייב בנסיעת ריענון אחת לשנה, על פי מתווה שייקבע על ידי מדור רישוי/את"ל.
- ו) להדגיש כי היתר ניתן למתנדבי יח"ס סיור בלבד (2 מתנדבי סיור שלב ב' בפעילות עצמאית עם שני כלים, או שוטר ומתנדב סיור בשני כלים).

2) הוצאת היתר נהיגה ברכב משטרה מסוג "קרקל":

- א) שמות המועמדים יועברו לחוליית הסמכה ורישוי נהיגה לאישור.
- ב) בעל רישיון אזרחי בדרגת רישוי C1.
- ג) ביצוע הכשרה של 3 ימים – הכשרות קרקל באחריות אה"ד (על פי פניה אליהם ממדור מתנדבים).
- ד) שמירת כשירות (יום) אחת לשנה (באחריות מדור מתנדבים לתאם מול אה"ד).
- ה) התחייבות של מדור מתנדבים שהמתנדב ינהג לפחות אחת לחודש ברכב קרקל וזאת על מנת לוודא כי לא יקרה מצב בו מתנדב עולה על הרכב לאחר שלא נהג בו זמן מה וכשירות הנהיגה שלו תיפגע.
- ו) קבלת דיווח מהמחוז המפעיל אחת לשנה כי המתנדב עומד בהתניה החודשית הר"ס.
- ז) תוקף היתר הנהיגה יהיה לשנה, הארכת ההיתר (בכפוף לשמירת כשירות) מול חוליית הסמכה ורישוי נהיגה.
- ח) לציין שהאישור הוא אך ורק לקרקל הממוגן הקל.

3) ניפוק היתר הנהיגה המשטרה:

- א) בסיום המבחן, יעביר הבוחן את טופסי המתנדב אל ק' המתנדבים בתחנה/יחידה טופסי הבקשה ט-1626 והמסמכים הנלווים יועברו באמצעות ק' המתנדבים אל רמת

המחוז/מרחב, להזנת היתר הנהיגה על ידי רכז מתנדבים מרחבי/מחוזי במערכת – ERP (שעברו הדרכה בנושא על ידי חו' רישוי נהיגה) וקידוד קודן הרכב (צ"פ) למתנדב (בכפוף להדרכה בנושא ע"י גורמי את"ל במחוז ובפיקוח קצין מתנדבים מחוז/מרחב).

ב) מתן היתר נהיגה למתנדב חבלה על רכב משא בדרגת רישיון C1, יתבצע באישור של רמ"ד תחבורה ותובלה בלבד. בהתאם נדרש מהבוחן בסיום המבחן, להעביר את טופסי המתנדב אל רמ"ד תחבורה לאישורו (באחריות ק' המתנדבים לוודא זאת).

ז. אופן הזנת היתר הנהיגה במערכת:

- 1) טופסי היתרי הנהיגה יקבלו מספר סידורי רץ תחנתי/יחידתי.
- 2) היתרים - יש לסמן את סוג הרכב עליו מורשה המתנדב לנהוג (בהתאם לרכב עליו הוא נבחן), לציין את תאריך המבחן והחתמת ק' מתנדבים ממונה.
- 3) הגבלות - יש לציין את מספר הנוסעים שהנהג רשאי להסיע (ראה סעיף 6 א' (8)), אם חייב להרכיב משקפיים ואם מוגבל לנהיגת ת"ה אוטומטית בלבד.
- 4) על סמך הזנת היתר הנהיגה של המתנדב במערכת הממוחשבת, יזמין ק' התחבורה בתחנה/יחידה, "כפתור זיהוי" (קודן) למתנדב.
- 5) באחריות ק' המתנדבים בתחנה/מרחב לנפק למתנדב "כפתור זיהוי".

ח. חובות ואיסורים

- 1) תקנות התעבורה, העוסקות בשימוש ברכב משטרה/בטחון, מגדירות את זכויותיו וחובותיו של הנוהג ברכב. אולם, מתנדב הנוהג ברכב משא"ז/משטרה, ייסע כנדרש על פי כללי הזהירות וחוקי התנועה.
- 2) פרט לסיכון הרב לחיי אדם ולרכוש, הנובע מנסיעה תוך ביצוע עבירות תנועה, הרי שכגורם המופקד על שמירת החוק, נדרש ומצופה מהנוהגים ברכב משטרה/בטחון לשמש דוגמה אישית.
- 3) ככלל, חל איסור על מתנדבים המבצעים באופן עצמאי סיור ממונע, לבצע מרדף רכוב או לנהוג בניגוד לתקנות התעבורה.
- 4) להלן המקרים בהם ניתן למתנדבים הנוהגים ברכב משטרה/בטחון לבצע מרדף רכוב או נהיגה בניגוד לתקנות התעבורה:
 - א) כאשר פועלים ברכב יחד עם שוטר קבע – על פי הוראה מהשוטר התואמת את הנהלים החלים לגביו, בהקשר למרדף/נהיגה בניגוד לתקנות התעבורה.
 - ב) כאשר פועל בצוות מתנדבים עצמאי – באישור ק' יחידה/ר' משמרת בלבד ובהתאם לנסיבות המתוארות בנחל אג"ם מס' 220.70.12 - "הוצאת מתנדבים לפעילות במשא"ז" מרדף אחר רכב/נהיגה בניגוד לתקנות התעבורה, וביחס לעבירות בלבד, המתוארות בנספח ב' בנחל.
 - 5) היתר הנהיגה המשטרתי שברשות מתנדב משא"ז הוא בתוקף אך ורק בצמוד לרישיון נהיגה אזרחי בר תוקף.

ט. חידוש/שלילה/ביטול היתר נהיגה משטרתי של מתנדב

- 1) היתר הנהיגה המשטרתי של מתנדב משא"ז, יבוטל אוטומטית עם הפסקת פעילותו כמתנדב במשמר האזרחי. ההיתר המשטרתי יילקח ממנו יחד עם תעודת המתנדב וכפתור הזיהוי על ידי מפקד בסיס ההפעלה/ק' המתנדבים.
- 2) מתנדב, שחזר לפעילות לפני תום 12 חודשים מיום הפסקת פעילותו, יקבל את ההיתר בחזרה ללא מבחן מעשי, בתנאי שרישיונו האזרחי עדיין בתוקף ולא עולה לגביו פסילה/הגבלה במערכת הממוחשבת וינופק לו כפתור זיהוי חדש.
- 3) מתנדב שחזר אחרי יותר משנה לפעילות, יידרש במעבר מבחן מעשי.

י. שלילת רישיון נהיגה אזרחי של מתנדב

- 1) שלילת רישיון נהיגה אזרחי של מתנדב על פי פסק דין של בימ"ש/על פי החלטת ק' משטרה (פסילה מנהלית)/עפ"י פסילת משרד הרישוי, תיחשב אוטומטית כשלילת היתר הנהיגה המשטרתי, ולכן המתנדב מחויב להודיע על שלילת רישיונו האזרחי ליחידה ולהפקיד בה את ההיתר המשטרתי וכפתור הזיהוי למשך תקופת השלילה.
- 2) הודעה על כך תתקבל גם במערכת ERP ו"שירת הסירנה".

יא. סמכות איסור נהיגה למתנדב ברכב משטרתי

- 1) לקצין מתנדבים מרחבי/רע"ן מתנדבים מחוזי/מג"ב, רמ"ד מתנדבים את"ן, קיימת סמכות לאסור על מתנדב לנהוג ברכב משטרתי לזמן קצוב או לצמיתות וזאת בהתאם לכל אלה:
 - א) המלצות הבוחנים/ראש לשכת התנועה במרחב/במחוז.
 - ב) מעורבותו במספר עבירות/תאונות דרכים ברכב משטרתי.
 - ג) ציון נמוך ב"קופסה ירוקה".
 - ד) שינוי במצב בריאותו של המתנדב.
 - ה) כל התנהגות בלתי הולמת או שימוש חריג ברכב המשטרתי שבוצע על ידי המתנדב.
- 2) במקרים מסוימים, ניתן לשלוח את המתנדב לביצוע השתלמות עיונית ומבחן מעשי חוזר לקראת החזרת רישיונו.
- 3) לחריגים - יש לפנות לקבלת אישור רע"ן מתנדבים מחוזי, מג"ב/רמ"ד מתנדבים את"ן ובאחריותם להזין האישור מחדש במערך הממוחשב.
- 4) ר' מחלקת תחבורה ורמ"ד תחבורה ותובלה מוסמכים לשלול היתר נהיגה בכל עת.

יב. החובה להודיע על שינוי במצב הבריאות

- 1) בעל היתר נהיגה משטרתי שנתגלו אצלו מחלת לב או מגבלות במערכת העצבים, העצמות, הראייה או השמיעה, או כל מגבלה רפואית אחרת הפוגעת בכושר הנהיגה יודיע על כך ללא דיחוי למפקדו הישיר/ק' המתנדבים.
- 2) המפקד/ק' המתנדבים יודיע על כך לק' התחבורה ביחידה.
- 3) ק' התחבורה ביחידה יעביר הנושא ללא דיחוי לבחינה והחלטת הרופא המשטרתי ובמקביל ידווח על כך לרמ"ד התחבורה והתובלה.

יג. **הוראות שימוש וכללי התנהגות ברכב משא"ז/משטרה**

(1) הרשמיות של רכב משא"ז/משטרה, היותו רכב ביטחון והעובדה כי הנוהג בו מייצג את משטרת ישראל, מחייבים שמירה על כללי שימוש ונהיגה קפדניים הרבה יותר מאשר מתחייב מכל נהג ברכב אחר.

(2) בנוסף להוראות והנחיות הנהיגה, השמירה על כללי הזהירות וחוקי התנועה, חייב הנוהג ברכב משא"ז/משטרה להקפיד על כללי הופעה ולבוש הולמים: בזמן נהיגה ברכב משא"ז/משטרה יהיה הנהג לבוש בלבוש הולם ומסודר: מכנסיים ארוכים, חולצה ונעליים.

(3) לפני יציאתו לדרך, יודא הנהג ברכב משא"ז/משטרה, שנמצאים ברשותו כל מסמכיו, כולל תעודת מתנדב וכן רישיונותיו (האזרחי והמשטרתית). מוסר הרכב, המוסמך לאשר הנסיעה, יבדוק גם הוא האמור בסעיף זה.

(4) לפני נסיעתו של הנוהג ברכב משטרה, יודא המתדרך הימצאות היתר נהיגה/קודן משטרתית ורישיון אזרחי ברי תוקף בידי הנהג, וידריך את הנהג המתנדב בנוהלי המשטרה והמשא"ז המחייבים בכל הנוגע לשימוש ברכב כולל: הופעה, אחריות הנהג לרכב, הנוסעים והציוד שברכב, כללי רישום הנסיעה, נהיגה זהירה, ביצוע מרדפים על פי נוהל מרדף, איסור השימוש ברכב שלא לצרכי תפקיד והוראות כלליות אחרות.

(5) להלן מספר הנחיות וכללים עליהם יש להקפיד במהלך הנהיגה ברכב משטרה:

א) מהירות - הנהיגה במסגרת הסיור הממונע מחייבת נהיגה איטית, שתאפשר סריקה יסודית של האזור בו נערך הסיור.

ב) בתקופת החורף ובתנאי ראות קשים, יש להקפיד הקפדה יתרה על נהיגה איטית וזהירה.

ג) כללי נהיגה זהירה בגשם:

(1) בכביש רטוב, האט מהירות נסיעתך על מנת שתוכל לשלוט ברכב.

(2) הקפד על שמירת מרחק מהרכב שלפניך - מרחק העצירה בכביש רטוב גדול יותר מאשר בכביש יבש.

(3) יש להימנע מעצירות פתאומיות והפניות חדות של ההגה.

(4) הקפד על בלימה הדרגתית, על ידי לחיצות קלות על דוושת הבלם.

(5) במקרה של החלקה - הפנה את ההגה לכיוון ההחלקה.

(6) מנע הצטברות אדים על שמשות המכונית.

ד) בזמן ערפל הדלק אורות נמוכים (ולא אורות חנייה) ופנסי ערפל, על מנת שנהגים אחרים יבחינו בך (בערפל אין להדליק אורות דרך גבוהים).

ה) הגבר ערנותך לגבי הולכי רגל.

ו) מצורף לנוהל כללים לנהיגה נכונה בנספח ג'.

יד. **אחריות הנהג ברכב משטרה**

(1) האחריות המלאה לשלמותו של הרכב המשטרתית, לזיוודו ולמסמכיו חלה על הנהג.

(2) הנהג יישא באחריות לפעולות ולנושאים האלה:

א) שמירה על חוקי התנועה בשעת הנהיגה.

- (ב) שימוש ברכב למטרה מאושרת.
- (ג) החזרת הרכב מיד עם גמר הנסיעה.
- (ד) אחריות לשלום הנוסעים ברכב ולשלמות המטען בו.
- (ה) הודעה ליחידה לה הוא מחזיר את הרכב, על כל נזק, אבדה או ליקוי שנתגלה, או נגרם לרכב או לציווד בהיותו ברשות הנהג.
- (ו) שמירה על ניקיון הניידת.
- (3) נמצא כלי רכב או ציוד של רכב שניזוק בצורה הנראית לעין, או שנתגלתה אבדה או נתגלה ברכב ליקוי המורגש תוך כדי הפעלתו - יראו את הנהג שנהג אחרון ברכב, כאחראי לאותו נזק, אובדן או ליקוי, אלא אם דיווח על כך מראש או יוכיח שלא הוא גרם לכך.
- (4) על הנהג להקפיד לבדוק לפני תחילת הנסיעה את אלה:
- (א) שמן מנוע - רצוי להכיר לנהג המתנדב את המנוע ומרכיביו.
- (ב) מים במצנן.
- (ג) דלק.
- (ד) מערכת תאורה כללית, כולל פנס מהבהב.
- (ה) תקינות בלם רגל ובלם יד.
- (ו) לחץ אוויר בצמיגים.
- (ז) ניקיון המראות והשמשות ותקינות המגבים.
- (ח) הימצאות כל אלה: מגבה (ג'ק), מפתח גלגלים, משולש אזהרה, גלגל רזרבי, מטף כיבוי, אש ותיק עזרה ראשונה. אפוד זוהר אחד לפחות.
- (ט) דיווח על פגיעות פח או שריטות בניידת.
- (5) אם נתגלתה תקלה, יש להודיע מידית לאחראי. אם התקלה בטיחותית, אין לצאת לדרך אלא לאחר שהתקלה תוקנה או שהרכב הוחלף.
- (6) הפעלת "כפתור זיהוי":
- (א) כל נסיעה תבוצע תוך שימוש בכפתור הזיהוי (קודן) האישי של הנהג בלבד.
- (ב) חל איסור לנהוג ברכב תוך שימוש בכפתור זיהוי (קודן) שאינו שייך לנהג.
- (ג) במקרה של אובדן קודן של המתנדב, יש לדווח מידית לק' המתנדבים.
- (7) חילוץ/גרירה: רכב משטרת, שהתקלקל בזמן הנסיעה, האחריות לחילוץ או לגרירתו מהשטח תחול אך ורק על קצין התחבורה של היחידה.

9. תאונות דרכים

- א. דיווח - בכל מקרה של תאונה בה היה מעורב מתנדב, אשר נהג ברכב משטרת, חייב הנהג המתנדב לדווח מידית על התאונה לק' המתנדבים ולמסור דיווח בלשכת התנועה, במרחב הנוגע, המטפלת במקרה ובאפליקציית ת.ד.
- ב. שלילת היתר נהיגה עקב תאונת דרכים - החליט מ' יחידת המתנדב/ק' המתנדבים שלאור בחינת ממצאי התאונה עולה רשלנות חמורה באופן נהיגתו של המתנדב, רשאי ראש לשכת תנועה במרחב הנוגע וק' מתנדבים מרחבי/רע"ן מתנדבים מחוזי לשלול את היתר הנהיגה המשטרתית עד לסיום ברור

הנושא או עד לסגירת תיק התאונה. הודעת השלילה תימסר למתנדב על ידי ק' מתנדבים בתחנה והיא תתועד בכתב בתיק אישי של המתנדב.

ג. סדר הפעולות אותן יש לבצע במקרה של תאונת דרכים נזק בלבד :

1) קבלת פרטי הנהג (האזרחי) - תעודת זהות, מס' רישיון נהיגה, כתובת - אימות הפרטים על ידי תעודה מזהה (תעודת זהות או רישיון נהיגה).

2) קבלת מספר פוליסת הביטוח ושם חברת הביטוח של הנהג האזרחי, שמות וכתובת העדים למקרה.

3) מסירת פרטי הנהג המשטרתי ופרטי הרכב המשטרתי למעורבים בתאונה.

4) סדר הפעולות אותן יש לבצע במקרה של תאונת דרכים עם נפגעים הן אלה :

א) דיווח מידי לק' המתנדבים/מפקד היחידה והזמנת בוחן תנועה.

ב) קבלת פרטי הנהג והרכב האזרחי וכן מסירת פרטי הנהג המשטרתי למעורבים בתאונה.

ג) פינוי מידי של הפצועים באמצעות רכב מד"א.

ד. אין להזיז את כלי הרכב המעורבים בתאונה, כולל הרכב המשטרתי, אלא באישור בוחן תנועה.

ה. תהליכים שיינקטו נגד מתנדבים המעורבים בתאונה :

1) במקרה של נזק קל בלבד, יומלץ לסגור את תיק התאונה.

2) במקרה של נזק חמור, יוחלט על ידי ק' האת"ן המרחבי אם להעמיד המתנדב לדין אזרחי, בהתאם לשיקולים אם שוטר או אזרח היו עומדים לדין בנסיבות דומות, תוך התייחסות לעובדה שמשמית הנהיגה נעשתה בהתנדבות.

ו. תאונת דרכים עם נפגעים :

1) בעת תאונת דרכים עם נפגעים, יש מקום להעמיד לדין מתנדב, אם מסקנות בוחני התנועה היו שהנהג המתנדב אשם.

2) כל תאונת דרכים משטרתית שהמתנדב יהיה מעורב בה, תירשם בתיק המתנדב.

10. הרמה המבצעית המחויבת לנוהל

א. ק' אג"ם/קצין מתנדבים מרמת התחנה – פיקוח ובקרה על קיום תהליך תקין אל מול מב"סים ויחידות על פי המתווה בנוהל.

ב. קצין מתנדבים מרחבי/רע"ן מתנדבים מחוזי/מג"ב/את"ן - פיקוח ובקרה על קיום תהליך תקין על פי המותווה בנוהל זה.

ג. הגורם המפעיל – הפעלת המתנדבים ברכב משטרתי בהתאם למותווה.

ד. ק' תחבורה מרחבי/מחוזי - ביצוע ההליכים הנדרשים על פי הנוהל.

ה. מחלקת מתנדבים – תיקוף הנוהל וביצוע בקורות בנושא.

11. הטמעה והדרכה

בכניסה לתפקיד – יועבר כחלק מתהליך הלמידה העצמית בעת כניסה לתפקיד ק' מתנדבים בתחנות/במרחב/במחוז, מב"סים, ק' תחבורה מרחבי/מחוזי והגורמים המפעילים.

12. בקרה

א. עיתוי – יישום נוהל זה ייבדק במסגרת הביקורות השגרתיות של מחלקת מתנדבים, מחוז, מרחב, תחנה – על ידי הגורמים המקצועיים והפיקודיים.

ב. נושאים לבקרה :

- 1) בוחן מתנדב- בעל הסמכה בתוקף כולל ביצוע ריענון שנתי ברמה הארצית.
- 2) הזנת רישיון נהיגה משטרתי במערכת הממוחשבת.
- 3) טפסי מעבר טסט משטרתי החתומים על ידי בוחן מתנדב שהוסמך לכך.
- 4) נטילת היתר נהיגה משטרתי ממתנדב שנגרע/נשלל רישיונו האזרחי ותיעוד.
- 5) עמידת המתנדב בעל רישיון משטרתי בקריטריונים לנוהג ברכב משטרתי.

נספחים

נספח א' - כתב הסמכה לבוחן הסבות

נספח ב' – טופס 1626 - בקשה לרישיון/היתר נהיגה/הרחבת כתב הסמכה בכלי רכב מנועי משטרתי

נספח ג' - כללים לנהיגה נכונה

נספח א

כתב הסמכה לבוחן הסבות

מטא"ר / את"ל / מת"ח
מדור תחבורה ותובלה
טלפון: 03-9685588
פקס: 03-9685580

סימוכין:

הנדון - כתב הסמכה לבוחן הסבות

1.הנני מסמיך אותך בזה לשמש :

רַב בּוֹחוֹן ☐

בוֹחוֹן/מְדַרִיךְ נְהִיגָה (040210) ☐

מְדִרִיךְ נְהִיגָה (040213) ☐

☐ בוחן טכני

לדרגות הרישיון המשטרתי כלהלן:

דרגת רשיון	סוג	אישור
A2	אופנוע עד 125 כ"ס	
A1	אופנוע עד 33 כ"ס - הילוכים	
A1	אופנוע עד 33 כ"ס – אוטו	
A	אופנוע מעל 33 כ"ס - הילוכים	
A	אופנוע מעל 33 כ"ס – אוטו	
B	רכב עד 3.5 טון ועד 8 נוסעים למעט הנהג	
C1	רכב מעל 3.5 טון ועד 12 טון ועד 11 נוסעים למעט הנהג	
C	רכב משא מעל 12 טון	
דרגת רשיון	סוג	אישור
C+E	משא מעל 12 טון, גורר/תומך/סמיטריילר	
D3	אוטובוס זעיר עד 5 טון	
D	אוטובוס	
7	טיולית	
M	רשאי לבחון מלגזה שכושר נשיאה מעל 14 טון	
T	טרקטורון	
T1	טרקטורון משא	

רשאים לבחון:

- ☐ שוטרים מן המניין
- ☐ שוטרי שח"ם/סדיר/שרות לאומי/נהג חדש
- ☐ מתנדבי משא"ז
- ☐ אזרחים עובדי משטרה/בני בנות זוג

רשאי להדריך/לבצע מבחן הסבה לכלי רכב מסוג :

☐ גייפ סופה ממוגן	☐ קרקל
☐ GMC / אקונוליין / סוואנה עד 4 טון	☐ L.T / מרצדס – מסחרי
☐ GMC / אקונוליין / סוואנה מעל 4 טון	☐ _____
☐ מכת"ז	☐ _____
☐ גרומן	☐ _____

הערה: הסימן "X" מהווה אישור, בלעדיו "לא מאושר".

תוקף כתב ההסמכה עד לתאריך

* תוקף כתב ההסמכה בכפוף לרישיון נהיגה אזרחי תקף.

* באחריות הבוחן לדווח על כל שינוי במצבו האישי, הבריאותי, הנפשי והתעבורתי, לרבות פסילת רישיון נהיגה אזרחי, מעבר תפקיד, יציאה לחל"ת, פרישה ועוד.

* אם לא ידווח לחוליית רישוי נהיגה האחריות תחול על הבוחן.

בברכה,

(שם + משפחה), סנ"צ
רמ"ד תחבורה ותובלה

נספח ב'

טופס 1626 - בקשה לרישיון/היתר נהיגה/הרחבת כתב הסמכה בכלי רכב מנועי משטרת

מספר זהות		מבקש / ת לקבל רישיון / היתר נהיגה לרכב מנועי משטרת (דרגה)		מספר אישי		דרגה		שם משפחה		שם פרטי	
שנת לידה		דרגת ר.נ אזרחי		מחוז/אגף/מג"ב		יחידת משנה					

חלק א' – הצהרת מבקש רישיון / היתר נהיגה

הנני מצהיר בזה כי מיום הגשת בקשתי זו לרישיון / היתר נהיגה או מאז חידושו לאחרונה, לא נפסלתי מלקבל רישיון נהיגה או מלהחזיק בו ע"י בית משפט, רשות רישוי או קצין משטה ולמיטב ידיעתי לא חל כל שינוי במצבי הרפואי (גופני ונפשי) מאז שנבדקתי בעת הגיוס למשטרה.

- ☐ אין ולא היה ברשותי ביום הגשת הבקשה רישיון / היתר נהיגה אזרחי / משטרה כלשהו.
- ☐ ברשותי רישיון נהיגה אזרחי שמספרו _____ ואשר תקפו פג בתאריך _____ מסיבה _____.
- אני החתום / מה מטה מצהיר / ה שכל תשובותי לשאלות הנ"ל הן נכונות, והנני אחראי כלפי החוק לדיוקן.

תאריך _____ חתימה _____

חלק ב' – הצהרת מצב רפואי

הנני מאשר בזה שבדקתי את המועמד לנהיגה ברכב משטרה ובדקתי את מצבו הרפואי כולל כל החומר הרפואי הנלווה, ולפי מיטב שיקולי הרפואי אין כל מניעה לאשרו לנהיגה ברכב משטרה מהסוג המבוקש בהתאם למגבלות הרפואיות המופיעות ברישיון הנהיגה האזרחי.

תאריך _____ חתימה וחותמת הרופא _____

חלק ג' – אישור מפקד

הנני מאשר בזה שעיינתי בהצהרתו של השוטר ובחוות הדעת הרפואית, וכן מאשר כי השוטר ביצע לומדה (אם ומדובר בהיתר חדש לארבע / דו גלגלי) וסיים בציון עובר / נכשל ולכן מאשר / דוחה בקשתו של השוטר לנהיגה ברכב משטרה מהסוג המבוקש.

שם פרטי _____ שם משפחה _____ מ.א _____ דרגה _____ תפקיד _____ תאריך _____ חתימה וחותמת _____

חלק ד' – המבחן הרשמי (רישיון חדש/ העלאת סוג)

(למילוי על ידי בוחן הסבות)

הנני מאשר שבבחנתי את מגיש הבקשה לרישיון / היתר נהיגה בהתאם לטבלה מטה לאחר שהועברה לו הדרכה עיונית ותקנה 25 לת"ת:

מס"ד	נושאים למבחן	מבחן 1 סוג/מ'	מבחן 2 סוג/מ'	מבחן 3 סוג/מ'
1	הכנה לנסיעה, מושב, מראה			
2	איתות, מבט			
3	שילוב הילוכים (ברכב גיר רגיל)			
4	קצב נסיעה			
5	שמירת מרווח			
6	השתלבות בתנועה			
7	מיקום בצמתים			
8	מתן זכות קדימה			
9	פניות / סטיות מנתיב			
10	עצירה / אבטחת רכב בחניה			
11	נסיעה לאחר			
12	אומדנים בנתיבי הכביש			
13	זינוק בעליה			
14	נהיגה בהתאם תקנות התעבורה			
15	נסיעה ע"פ כללי נהיגה נכונה			
16	אחיזה בהגה			
17	שליטה כללית ברכב			
18	ירידה לשול מתוכננת ומאולצת			

1. בתאריך _____ במקום _____ ברכב מסוג _____ ונמצא ☐ כשיר ☐ לא כשיר
2. בתאריך _____ במקום _____ ברכב מסוג _____ ונמצא ☐ כשיר ☐ לא כשיר
3. בתאריך _____ במקום _____ ברכב מסוג _____ ונמצא ☐ כשיר ☐ לא כשיר

שם ומשפחה _____ מ.א _____ דרגה _____ תפקיד _____ תאריך _____ חתימה וחותמת הבוחן _____

מחלקת תחבורה
מדור תחבורה ותובלה

כללים לנהיגה נכונה

1. בדוק היטב הרכב טרם יציאתך לדרך (בדיקות מנוע, ציוד הרכב ונזקים אפשריים) ודווח על כל חריג. זכור כי הנך מופקד לשלומם של הנוסעים ולתקינות הרכב וציודו.
2. בצע רישומים בתעודת המסע בתחילה ובסיומה של כל נסיעה והקפד להכניס הרכב לטיפול בסדנה במועד ובהתאם למצוין בתעודת המסע.
3. דומם המנוע, הורד הנוסעים והרחיקם מתחנת הדלק בעת תדלוק הרכב. כל תוספת שמן במנוע, יש לציין בחלקה האחורי של תעודת המסע.
4. הקפד להסיע מספר נוסעים בהתאם לדרגת רישיון הנהיגה המשטרתי שברשותך וסוג הרכב בו הנך נוהג.
5. הקפד לחגור חגורת בטיחות וודא שכל הנוסעים ברכב חגורים בכל דרך, בהתאם למספר החגורות שברכב ועל פי דרישת החוק.
6. נהג בזהירות ובהתאם לדרישות החוק. זכור שנהיגתך ברכב משטרתי אמורה לשמש דוגמה לכלל הציבור ונקוט בכל אמצעי זהירות כדי למנוע תאונה בהתחשב בכל הנסיבות.
7. על כל מעורבות בתאונת דרכים (עם וללא נפגעים) דווח ללשכת התנועה הנוגעת ולקצין התחבורה ממנו קיבלת את הרכב.
8. חניית רכב משטרה לאחר שעות העבודה מחוץ למתקן משטרתי מותנית באישור. בכל מקרה אין להשאיר נשק ומסמכים מסווגים ברכב.
9. אם התקלקל רכבך בדרך, דאג להרחיקו מהכביש לשולי הדרך, הצב משולש אזהרה, הפעל מהבהבי מצוקה, דאג לדווח לממונים עליך והמתן ליד הרכב עד לתיקונו או גרירתו.

דרך צלחה!!!